

Sygn. akt VII U 1524/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Monika Roslan-Karasińska
Protokolant:	Małgorzata Nakielska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 lutego 2018 r. w Warszawie

sprawy H. Ś. (1)

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w W.

o wysokość emerytury rolniczej

na skutek odwołania H. Ś. (1)

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w W.

z dnia 11 września 2017 roku, nr (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 1524/17

UZASADNIENIE

H. Ś. (1) złożył w dniu 13 października 2017 r. odwołanie od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W. z dnia 11 września 2017 r. znak: (...), odmawiającej mu prawa do emerytury rolniczej na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników z powodu braku wymaganego okresu ubezpieczenia emerytalno-rentowego niezbędnego do jej przyznania, tj. 25 lat..

W uzasadnieniu odwołania, odwołujący się wskazał, iż nie zgadza się z decyzją organu rentowego w powyższym zakresie. Zaznaczył, iż zgodnie z prawem osiągnął wymagany wiek emerytalny orz przekazał następnie gospodarstwo rolne w dzierżawę. Własne gospodarstwo rolne prowadził z żoną wspólnie przez 25 lat i 6 miesięcy, ponadto dodatkowo pracował i pomagał w prowadzeniu gospodarstwa rolnego rodzicom żony przez okres 12 lat i 10 miesięcy. Wobec powyższego odwołujący się przepracował w rolnictwie 38 lat i 4 miesiące, co spełnia wymagany prawem warunek odbycia 25 lat pracy w celu uzyskania świadczenia emerytalnego. Odwołujący się zaznaczył, że prowadząc z żoną gospodarstwo rolne o powierzchni ponad 1 ha z mocy praca był zobowiązany opłacać składki do KRUS. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego pobierała składki jedynie za żonę odwołującego się, odmawiając od niego uiszczania składek z tytułu podejmowanej dodatkowo pracy poza rolnictwem. Wskazał ponadto, że podjęcie dodatkowej pracy było konieczne z uwagi na utrzymanie w tamtym czasie czwórki małoletnich dzieci. Odnośnie pracy w gospodarstwie rolnym rodziców żony, odwołujący zaznaczył, że był jedynie pracownikiem (rolnikiem),

natomiast pracodawcami byli rodzice żony, co nakładało na nich ewentualną powinność dodatkowego ubezpieczenia domownika.

W związku z powyższym odwołujący się wniósł o zaliczenie wskazanego okresu pracy w rolnictwie i przyznanie emerytury rolniczej, tj. o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez uznanie, że spełnia on warunki do przyznania emerytury rolniczej i podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w W. wniosła o oddalenie odwołania w całości.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, że odwołujący nie spełnił warunków do emerytury rolniczej w rozumieniu art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2016 r. poz. 277 ze zm.), bowiem nie posiadał wymaganego okresu ubezpieczenia emerytalno-rentowego (wyłącznie rolniczego), jaki jest niezbędny do jej przyznania, tj. 25 lat.

Na podstawie uzyskanej dokumentacji organ rentowy ustalił, że na dzień wydania zaskarżonej decyzji udowodniony przez odwołującego okres ubezpieczenia emerytalno-rentowego, jaki został uwzględniony do ustalenia prawa do świadczenia wyniósł 11 lat i 3 miesiące i 4 dni. Okres ten obejmuje okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 lipca 2000 r. do 30 września 2003 r., od 01 stycznia 2008 r. do 04 stycznia 2016 r. Zgodnie z załączonym przez odwołującego się kwestionariuszem dotyczącym okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz okresów podlegających zaliczeniu do tego ubezpieczenia, odwołujący się w okresie od 1967 r. do 1973 r. i od 1975 r. do 2000 r. i od 2001 r. do 2008 r. pracował zawodowo, od 1973 r. do 1975 r. odbywał służbę wojskową, od 1978 r. do 1990 r. pracował w gospodarstwie rolnym teściów, od 2000 r. do 2001 r. i od 2008 r. do 2016 r. we własnym gospodarstwie rolnym.

W myśl art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2015 r., poz. 704 j.t.) emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu rolnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek 66 lat i 1 miesiąca w przypadku odwołującego się, podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat z uwzględnieniem art. 20 ustawy. Stosownie do treści art. 20 ust. 1 pkt 2 w/w ustawy do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 i ust. 3 zalicza się okresy: podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983 r.- 1990 r., prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16-ego roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r., od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

Zdaniem organu rentowego odwołujący się nie spełnia warunków do emerytury rolniczej w rozumieniu art. 19 ust., bowiem nie posiada wymaganego okresu ubezpieczenia emerytalno-rentowego (wyłącznie rolniczego) jaki jest niezbędny do jej przyznania, tj. 25 lat.

Na dzień wydania zaskarżonej decyzji udowodniony przez odwołującego okres ubezpieczenia emerytalno-rentowego jaki został uwzględniony do świadczenia wyniósł 11 lat i 3 miesiące i 4 dni. Okres ten obejmuje okres podlegania ubezpieczeniom społecznym rolników od 1 lipca 2000 r. do 30 września 2003 r., od 01 stycznia 2008 r. do 04 stycznia 2016 r. Organ rentowy nie uwzględnił natomiast pracy w gospodarstwie rolnym teściów od 1978 r. do 1990 r., ponieważ w tym okresie odwołujący się pracował zawodowo (praca zawodowa od 14 sierpnia 1972 r. do 30 czerwca 2000 r.). Ponadto od 1983 r. istniał obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników za domownika. Za odwołującego się składki na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych Rolników nie były opłacane (uzasadnienie decyzji z dnia 11 września 2017 r.). Praca zawodowa wyklucza również jednoczesną pracę w gospodarstwie rolnym teściów. Dlatego organ rentowy nie uwzględnił zeznań świadków na okoliczności pracy w tym gospodarstwie. Nie uwzględniono również okresu zatrudnienia oraz odbywania służby wojskowej, ponieważ w stosunku do osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. okresy te jako okresy podlegania innemu ubezpieczeniu

społecznemu nie podlegają uwzględnieniu – art. 20 ust. 3 w/w/ ustawy (**decyzja Prezesa KRUS z 11 września 2017 r. k, k5-6 odpowiedź na odwołanie**).

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych:

Odwołujący H. Ś. (1) w dniu złożenia wniosku o przyznanie emerytury rolniczej (wniosek z dnia 31 sierpnia 2017 r.) ukończył 66 lat i 1 miesiąc (data urodzenia ubezpieczonego 03 stycznia 1951 r.). We wniosku wskazał, że zaliczeniu do emerytury powinny podlegać m.in. okresy pracy w gospodarstwie rolnym teściów od 1978 r. do 1990 r. oraz od 2000 r. do 2001 r. praca w gospodarstwie rolnym i od 2008 r. do 2016 r. praca w gospodarstwie, a także okresy pracy zawodowej od 1967 r. do 1972 r. w (...), od 14 sierpnia 1972 r. do czerwca 2000 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. w pełnym wymiarze czasu pracy, z przerwą od 25 kwietnia 1973 r. do 08 kwietnia 1975 r. zawodowa służba wojskowa, od 1 października 2003 r. do 31 stycznia 2008 r. praca w (...) w W..

Zaliczony okres przez KRUS obejmuje: okres podlegania ubezpieczeniom społecznym rolników od 1 lipca 2000 r. do 30 września 2003 r., od 01 stycznia 2008 r. do 04 stycznia 2016 r. Organ rentowy nie uwzględnił natomiast pracy w gospodarstwie rolnym teściów od 1978 r. do 1990 r., ponieważ w tym okresie odwołujący się pracował zawodowo (praca zawodowa od 14 sierpnia 1972 r. do 30 czerwca 2000 r.). H. Ś. (1) podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od 01 lipca 2000 r. do 30 września 2003 r. i od 01 lutego 2008 r. do 04 stycznia 2016 r. (zaświadczenie dotyczące okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników; karta ewidencyjna płatnika - k. 8, k. 6 akt rentowych).

H. Ś. (1) pracował zawodowo w okresie od 1967 r. do 2000 r. w pełnym wymiarze czasu pracy, ubezpieczony był zatrudniony poza rolnictwem (k.34, k. 37 wyjaśnienia, zeznania strony). Okres pracy zawodowej ubezpieczonego obejmuje następujące okresy zatrudnienia: od 1967 r. do 1972 r. w (...), od 14 sierpnia 1972r. do 30 czerwca 2000 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowiskach: elektromonter, konserwator znaków, brygadzysta, z przerwą od 25 kwietnia 1973 r. do 08 kwietnia 1975 r. zawodowa służba wojskowa, od 1 października 2003 r. do 31 stycznia 2008 r. praca w (...) w W.. Był wówczas i jest zameldowany na pobyt stały w W. (k. 37 zeznania strony). W dniu 26 sierpnia 1978 r. ubezpieczony zawarł związek małżeński z E. Ś. (1). Ze związku małżeńskiego urodziło się pięcioro dzieci. Po zawarciu związku małżeńskiego ubezpieczony dojeżdżał codziennie do 1983 r. do pracy z miejscowości M. gmina W., gdzie gospodarstwo rolne posiadali jego teściowie: J. T. z domu S. i T. T., zaś małżonkowie H. i E. Ś. (1) mieszkali obok. W 1983 r. H. Ś. (1) otrzymał mieszkanie kwaterunkowe w W. na T..

Odwołujący pracował w godzinach 7:00- 15:00. Dojazd do pracy do W. do (...) Przedsiębiorstwa (...) w W. (siedziba ulica (...), po przekształceniu ul. (...), W.), zajmowała odwołującemu się ok. godziny, półtorej godziny w jedną stronę. Odwołujący się wychodził wcześniej rano do pracy ok. 5:30 (k. 35 zeznania E. Ś. (1) – żony odwołującego się). Po powrocie z pracy odwołujący popołudniu doraźnie pomagał w gospodarstwie teściom, pracował na roli, karmił trzodę. Gospodarstwo miało powierzchnię ok. 5,20 ha. Teściowie oprócz żony ubezpieczonego E., mieli również syna, który również pomagał w pracy w gospodarstwie rolnym, mieszkał z rodzicami w latach 1978 – 1990, miał troje dzieci. Teściowie mieli też córkę, która wyprowadziła się z gospodarstwa. Teściowa nie pracowała zawodowo. Teść nie miał jednej dłoni (k. 35 zeznania żony, k. 36-37 zeznania świadków: E. Ś.. Teściowie mieli bydło (1 krowę – k. 35 zeznania świadka Z. W.) , trzodę chlewną oraz drób (k. 35 zeznania żony ubezpieczonego). E. Ś. (1) pracowała zawodowo do 1979 r., później urodziła pięcioro dzieci i zajęła się ich wychowaniem.

Aktem notarialnym zawartym w dniu 28 listopada 1984 r. F. i Z. W. oświadczyli i darowali małżonkom T. T. i J. T. (teściom odwołującego się H. Ś. (1)) niezabudowaną nieruchomość rolną o powierzchni 5 hektarów i 20 arów, stanowiącą działkę ewidencyjną o nr (...), (k. 17-18 kopia aktu notarialnego). Małżonkowie T. zostali wpisani jako właściciele ww. nieruchomości na zasadach wspólności ustawowej. W ten sposób gospodarstwo zwiększyło się do około 10 hektarów.

Potem w 1983 r. ubezpieczony otrzymał mieszkanie kwaterunkowe w W. na T. przy ulicy (...). Dzieci ubezpieczonego chodziły w W. na T. do placówek wychowania przedszkolnego i szkoły podstawowej, żona odwołującego

przeprowadziła się na stałe do W. (k. 36 zeznania świadka E. S., k. 36 zeznania żony ubezpieczonego), odwołujący się również mieszkał na stałe w mieszkaniu kwaterunkowym w W..

Przechodząc na emeryturę w latach 90-tych teściowie H. Ś. (1) T. T. i J. T. podzieli gospodarstwo rolne na trójkę dzieci: E. Ś. (1) (otrzymała odpowiednio ponad 4 hektary), syna (ponad 4 hektary) i córkę (2,5 hektara). Żona ubezpieczonego E. Ś. (1) w tym czasie nie pracowała zawodowo, wychowywała pięcioro dzieci. Odwołujący pracował zawodowo na pełen etat. E. Ś. (1) podlegała ubezpieczeniom od 29 lipca 1991 r. do 28 lutego 2017 r. (k. 7 wydruk z karty ewidencyjnej ubezpieczonego). H. Ś. (1) podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od 01 lipca 2000 r. do 30 września 2003 r. i od 01 lutego 2008 r. do 04 stycznia 2016 r. (zaświadczenie dotyczące okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników; karta ewidencyjna płatnika - k. 8, k. 6 akt rentowych).

W latach 90-tych małżonkowie Ś. zaczęli budowę domu na przepisanej przez teściów działce (1991 r. rozpoczęcie budowy, 1997 r. – oddanie do użytku), (k. 37 zeznania odwołującego się), (k. 35-36 zeznania żony). W 1994 r. małżonkowie Ś. wyprowadzili się do miejscowości M.. W latach 1994 – 2011 (do 29 marca 2011 r.) H. Ś. (1) pełnił funkcję sołtysa wsi M. w Gminie W. (k. 28 – zaświadczenie, k. 37 zeznania strony). Umową dzierżawy zawartą w dniu 06 lutego 2017 r. H. Ś. (1) i E. Ś. (1) jako właściciele nieruchomości we wsi M. oznaczonej jako działka (...) o powierzchni 3,50 hektara (KW (...)) wydzierżawili synowi P. Ś. ww. nieruchomość na okres 10 lat. (k. 23 i nast. umowa dzierżawy). Aneksem zawartym w dniu 24 lutego 2017 r. do ww. umowy dzierżawy H. Ś. (1) i E. Ś. (1) oświadczyli, że są właścicielami nieruchomości we wsi M. oznaczonej jako działka (...) o powierzchni 0,0024 hektara i działki (...) o powierzchni 3,4970 hektara wydzierżawili synowi P. Ś. ww. nieruchomość na okres 10 lat. (k. 26 i nast. aneks do umowy dzierżawy).

H. Ś. (1) jest na emeryturze od dwóch lat i wysokość świadczenia przyznana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wynosi 2.360,00 złotych. Jego żona pobiera dwie emerytury. Odwołujący uważa, że należy mu się emerytura rolnicza (k. 34 zeznania odwołującego się).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt rentowych i zebranej w nich dokumentacji,

Odnośnie zeznań świadków i poczynionych ustaleń faktycznych w sprawie, wskazać należy, iż przesłuchiwane osoby w charakterze świadków łączyły koleżeńskie (w tym żona) relacje z ubezpieczonym. Osoby te miały zatem powody, aby składać zeznania o treści korzystnej dla odwołującego się. Co więcej świadkowie nie pamiętali wszystkich faktów, a mówiły tylko o okolicznościach, które uwiarygodniały twierdzenia ubezpieczonego. Zeznania świadków są wiarygodne jedynie w tym zakresie w jakim wskazują oni, na okoliczność doraźnego sezonowego pomagania przez H. Ś. (1) teściom w spornym okresie, nie są wiarygodne w zakresie twierdzeń o stałym mieszkaniu przez stronę w latach 1978 r. – 1990 w miejscowości M. i stałej pracy odwołującego się w gospodarstwie rolnym teściów. W tym zakresie należy wskazać, iż zeznająca spontanicznie żona wskazała, iż w 1983 r. H. Ś. (1) otrzymał mieszkanie kwaterunkowe przy ulicy (...) i rodzina mieszkała w W., zaś dzieci chodziły do przedszkoli i szkół podstawowych na T.. Składający wyjaśnienia H. Ś. (1) nie wspominał o mieszkaniu kwaterunkowym, dlatego w ocenie Sądu jego zeznania nie są wiarygodne. W ocenie Sądu Okręgowego nie jest wiarygodna wersja jakoby rodzina: żona i dzieci odwołującego się mieszkały w W., zaś sam odwołujący się dojeżdżał codziennie z miejscowości M. do pracy w W. i z powrotem i pracował stale w gospodarstwie teściów. Zdaniem Sądu rodzina odwołującego się przeniosła się na stałe do miejscowości M. w 1994 r. (świadczy o tym choćby okoliczność, iż od tej daty H. Ś. (1) został sołtys wsi, jego teściowie przepisali na niego i żonę część majątku, małżonkowie Ś. zaczęli się budować w 1991 r.). Dlatego też materiał dowodowy nie może przesądzać o tym, że H. Ś. (1) pracował stale w gospodarstwie rolnym teściów w latach 1978-1990. Przede wszystkim jednak zeznania świadków i strony nie mogą obalać jednoznacznych faktów wynikających z dobrze zachowanej dokumentacji pochodzącej bezpośrednio z okresu objętego sporem. Zeznania te mogłyby jedynie wspierać dokumentację bądź ją uzupełniać, gdy są jednak z nią w sprzeczności nie mogą stanowić jednoznacznego dowodu, który pozwalałby zmienić prawidłową decyzję organu rentowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Wnioskodawca urodzony po dniu 31 grudnia 1948 r. ubiega się o emeryturę rolniczą, zatem zgodnie z treścią art. 19 ust. 2 cyt. ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników musi spełniać następujące warunki: ukończenie 66 lat i 1 miesiąca, podleganie ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art. 20 ustawy. Stosownie do treści art. 20 ust. 1 pkt 2 w/w ustawy do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 i ust. 3 zalicza się okresy:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;
- 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;
- 3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

2. Okresów, o których mowa w ust. 1, nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów.

3. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.

Z uwagi na datę urodzenia H. Ś. (1) do okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu nie można zaliczyć wnioskodawczyni okresów zatrudnienia poza rolnictwem – art. 20 ust. 3 cyt. ustawy. Sporna w niniejszej sprawie pozostaje okoliczność czy w przypadku odwołującego się możliwe jest zastosowanie art. 20 ust. 1 pkt 2 cyt. ustawy tj. potraktowanie okresu od 1978 r. do 1990 r. jako pracy w gospodarstwie rolnym teściów, po ukończeniu 16. roku życia, w sytuacji gdy jednocześnie pozostawał w zatrudnieniu w okresie od 14 sierpnia 1972r. do 30 czerwca 2000 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowiskach: elektromonter, konserwator znaków, brygadzysta, z przerwą od 25 kwietnia 1973 r. do 08 kwietnia 1975 r. zawodowa służba wojskowa, od 1 października 2003 r. do 31 stycznia 2008 r. praca w(...) w W..

W ocenie Sądu Okręgowego organ rentowy (Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego) prawidłowo nie zaliczył spornego okresu do okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu.

Po pierwsze doświadczenie życiowe wskazuje, że nie jest możliwe aby wnioskodawca, dojeżdżający do pracy, wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy swoją pracę zawodową i jednocześnie pracował w gospodarstwie rolnym teściów tak jak domownik. Dojazd do zakładu pracy, wraz z przygotowaniem się do pracy i czas odpoczynku, posiłku po pracy oraz 8 godzin pracy (w sumie co najmniej 10, a nawet 11-12 godzin biorąc pod uwagę odległość miejscowości M., gdzie położone było gospodarstwo rolne teściów a miejsce wykonywania pracy) uniemożliwiał wykonywanie pracy w gospodarstwie rolnym w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie. Podkreślić należy, iż dojazd do pracy do W. do (...) Przedsiębiorstwa (...) w W. (siedziba ulica (...), po przekształceniu ul. (...), W.), zajmował odwołującemu się ok. godziny, półtorej godziny w jedną stronę. Odwołujący się wychodził wcześniej rano do pracy ok. 5:30 (k. 35 zeznania E. Ś. (1) – żony odwołującego się). Po powrocie z pracy odwołujący popołudniu mógł zatem jedynie doraźnie pomagać w gospodarstwie teściom. Z zeznań świadków, żony wynika, że wnioskodawca „pomagał”, w gospodarstwie rolnym i w istocie do tego sprowadzały się wykonywane przez niego czynności. Ponadto zaznaczyć należy, iż w roku 1983 małżonkowie Ś. otrzymali mieszkanie kwaterunkowe 42 m w W. na T. przy ulicy (...). Wynika to ze spontanicznych zeznań żony odwołującego się E. Ś. (1). Pięcioro małoletnich dzieci odwołującego się chodziło do przedszkoli i szkół w W.. Nie zasługuje zatem na uwzględnienie twierdzenie jakoby H. Ś. (1) codziennie po pracy jechał na wieś do miejscowości M. do teściów pracować - pomagać im w gospodarstwie, zaś żona sama z pięciorgiem dzieci mieszkała w W.. Należy również zauważyć, iż z teściami mieszkał ich syn do 1990 r., potem ze swoją rodziną.

Zdaniem Sądu Okręgowego pomoc w pracach w gospodarstwie nie jest tożsama z pracą. W przypadku pracy w gospodarstwie rolnym wymagana jest też gotowość do jej podjęcia w każdym czasie, co w przypadku wnioskodawcy, z uwagi na jego zatrudnienie, nie było możliwe. Tymczasem pomoc jest świadczona doraźnie, zależnie od potrzeb i czasu,

jakim dysponuje osoba zamieszkująca w gospodarstwie rolnym (por. uzasadnienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 9 lutego 2017 r., znak: III AUa 918/16).

Po drugie pracę, o jakiej stanowi art. 20 ust. 1 pkt 2 cyt. ustawy należy traktować tak jak pracę domownika (por. uzasadnienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 9 lutego 2017 r., znak: III AUa 918/16). W spornym okresie nie obowiązywały przepisy definiujące domownika ani obejmujące go ubezpieczeniem rolniczym, dlatego należałoby zastosować przepisy najbliższe okresowi, wskazanemu przez wnioskodawczynię tj. przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. z 1989 r. Nr 24 tekst jedn.). Według art. 2 pkt 2 tej ustawy za domownika uważa się członków rodziny rolnika i inne osoby pracujące w gospodarstwie rolnym, jeżeli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z rolnikiem, ukończyły 16 lat, nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na podstawie innych przepisów, a ponadto praca w gospodarstwie rolnym stanowi ich główne źródło utrzymania. Wnioskodawca podlegał wówczas innemu ubezpieczeniu społecznemu w związku z wykonywaniem zatrudnienia

w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. w pełnym wymiarze czasu pracy. Prace wykonywane w gospodarstwie rolnym w ramach pomocy teściom nie stanowiły jego głównego źródła utrzymania i były doraźne.

Sąd Okręgowy podziela pogląd, że pozostawanie w stosunku pracy i podleganie z tego tytułu ubezpieczeniu społecznemu wyłącza możliwość zaliczenia równoległego okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców (teściów) do rolniczego stażu ubezpieczeniowego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 31 lipca

2013 r. III AUa 1513/12, por. uzasadnienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 9 lutego 2017 r., znak: III AUa 918/16).

Również obowiązująca obecnie definicja domownika nie pozwalałaby na zaliczenie wnioskodawcy spornego okresu pracy do okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu. W świetle art. 6 ust. 1 pkt 2 cyt. ustawy ilekroć w ustawie jest mowa o domowniku - rozumie się osobą bliską rolnikowi, która ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie, stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy. Ustawodawca kładzie nacisk na „stałość” pracy w gospodarstwie rolnym, która to przesłanka w przypadku wnioskodawcy nie była spełniona, z uwagi na zatrudnienie poza rolnictwem i dojazdy do pracy, utrzymanie siedmioosobowej rodziny. Ponadto z mocy art. 16 ust. 3 cyt. ustawy nie podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu domownik, jeżeli podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu – np. z tytułu stosunku pracy.

Jak stanowi art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, do okresów ubezpieczenia uwzględnianych przy obliczaniu należnej rolnikowi lub jego domownikowi emerytury zalicza się okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia (...). Pojęcie stałości pracy nie zostało przez ustawodawcę zdefiniowane, tym niemniej w orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie przyjmuje się, że okresy pracy domownika w gospodarstwie rolnym przed dniem 1 stycznia 1983 r. uwzględnia się przy ustalaniu uprawnień emerytalno-rentowych, gdy była wykonywana w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy (co najmniej 4 godziny dziennie). Wykonywanie przez domownika w gospodarstwie rolnym prac o charakterze dorywczym, okazjonalnie i w wymiarze niższym od połowy pełnego wymiaru czasu pracy, nie może być traktowane jako okres składkowy (tak m.in. w wyrokach z 28 lutego 1997 r., sygn. II UKN 96/96, OSNP 1997/23/473; z 13 listopada 1998 r., sygn. II UKN 299/98, OSNP 1999/24/799 oraz z 18 lutego 1999 r., sygn. II UKN 491/98, OSNP 2000/8/324).

Przyjmując nawet hipotetycznie, że jak twierdzi ubezpieczony rzeczywiście świadczył w latach 1978-1990 jednocześnie pracę zawodową i na rzecz gospodarstwa rolnego teściów, trudno uznać, aby z racji takiego jej ukształtowania miała ona rozmiary spełniające wymóg stałości o jakiej mowa w art. 6 pkt 2 lit. c tej ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. W szczególności sąd ubezpieczeń społecznych miał na względzie to, że w spornym okresie ubezpieczony pracował zawodowo na pełen etat w W. – Dzielnicy W., jego cała rodzina żona i pięcioro małych dzieci mieszkało w mieszkaniu kwaterunkowym na T., o czym w swoich wyjaśnieniach nie wspomniał ubezpieczony, zaś w gospodarstwie teściów stale zamieszkiwał brat żony.

Zdaniem Sądu Okręgowego pomoc H. Ś. (1) w gospodarstwie rolnym teściów w latach 1978-1990 wieku nie spełnia wymogów pozwalających doliczyć ją do stażu ubezpieczeniowego w rozumieniu art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Jest wiele okoliczności świadczących o tym, że można tę doraźną pracę potraktować jako pomoc rodzinie, która jest obowiązkiem także dorosłych dzieci współmałżonków dzieci rolnika, ale nie ma charakteru, o którym mowa w przepisach dotyczących ubezpieczenia społecznego rolników.

Na dzień wydania zaskarżonej decyzji udowodniony przez odwołującego okres ubezpieczenia emerytalno-rentowego jaki został uwzględniony do świadczenia wyniósł 11 lat i 3 miesiące i 4 dni. Okres ten obejmuje okres podlegania ubezpieczeniom społecznym rolników od 1 lipca 2000 r. do 30 września 2003 r., od 01 stycznia 2008 r. do 04 stycznia 2016 r. Organ rentowy prawidłowo zatem nie uwzględnił pracy w gospodarstwie rolnym teściów od 1978 r. do 1990 r., ponieważ w tym okresie odwołujący się pracował zawodowo (praca zawodowa od 14 sierpnia 1972 r. do 30 czerwca 2000 r.). Ponadto od 1983 r. istniał obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników za domownika. Za odwołującego się składki na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych Rolników nie były opłacane (uzasadnienie decyzji z dnia 11 września 2017 r.). Praca zawodowa wyklucza również jednoczesną pracę w gospodarstwie rolnym teściów. Nie uwzględniono również okresu zatrudnienia oraz odbywania służby wojskowej, ponieważ w stosunku do osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. okresy te jako okresy podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu nie podlegają uwzględnieniu – art. 20 ust. 3 w/w/ ustawy.

W ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawca H. Ś. (1) nie spełnił przesłanki podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, zatem nie nabył prawa do emerytury rolniczej.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy nie znajdując podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

13 marca 2018 r.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)